

Coalitieprogramma

2014-2018

CDA * PGE-M * PvdA

Iedereen telt mee !

Intro / opgaven

De coalitievormende partijen CDA, PGE-M en PvdA nemen in dit programma, naast de drie verkiezingsprogramma's ook de Strategische Visie 2022 'Vernieuwen door verbinden' van 24 oktober 2013 tot leidraad.

In de context van maatschappelijke vernieuwing, samenwerking en bezuinigingen heeft de gemeente drie grote opgaven uit te voeren:

- I. Vitaal houden van de kernen door een gevarieerd woningaanbod met bij de ontwikkeling passende woningen voor starters, jonge gezinnen en ouderen (scheiden wonen en zorg), door het formuleren van beleid ten aanzien van de spreiding en clustering van voorzieningen over de kernen, waardoor dit aspect in een breder perspectief wordt geplaatst en door stimulering van de sociale cohesie, nabuurschap en gemeenschapszin via zelfsturing/ participatie.
- II. Heroriëntatie op de primaire functie van het landschap door innovatie, herinrichting en zo nodig functiewijziging, onder meer door de herstemming van agrarische bedrijven en door het stimuleren van recreatie en toerisme, uiteraard met inachtneming van het landschap en de regelgeving, maar tegelijkertijd met een reëel oog voor de noden van de exploitanten van natuur en landschap.
- III. Oppakken van de door het rijk gedecentraliseerde taken op het vlak van participatie aan het arbeidsproces, zorg voor ouderen en jeugdzorg door middel van het realiseren van een passende infrastructuur, het 'omdenken' in het daadwerkelijk organiseren en zo nodig verlenen van de uit die decentralisaties voortvloeiende ondersteuning met als uitgangspunt 'niet meer dan nodig, maar ook niet minder dan noodzakelijk'.

Typologie van de gemeente Eijsden-Margraten: context

De mensen

Wat de inwoners en ondernemers van Eijsden-Margraten kenmerkt zijn zelfredzaamheid, trots en gemeenschapszin. Onze volksaard is bescheiden, goedmoedelijk, authentiek, op elkaar gesteld en gericht. Zelfredzaamheid en initiatief hebben geleid tot kwalitatief sterk lokaal ondernemerschap en zeker ook tot een rijk en bloeiend verenigingsleven in alle kernen.

Het landschap en de dorpen

Eijsden-Margraten, gelegen aan de Maas en de A2, grenzend aan België en centraal in de Euregio Rijn-Maas, kent een uniek landschap. De gemeente herbergt zowel het Heuvelland, het Plateau als het Maasdal. De Maas stroomt bij Eijsden niet alleen de gemeente, maar ook Nederland binnen. De gemeente kent vele pittoreske dorpen, veel vooraanstaande monumenten (zoals kastelen, molens en de Amerikaanse Begraafplaats te Margraten) en kenmerkende natuur (zoals het Savelsbos). Eijsden-Margraten is een plattelandsgemeente met een grotendeels agrarisch karakter. Het coulisselandschap is kleinschalig met beek- en droogdalen. Het landschap is divers. Maasdal, Plateau, Heuvelland en Savelsbos hebben ieder hun eigenheid. Hagen en andere kleine landschapselementen bepalen mee het karakter. Ook mogen de vele typische fruitboomgaarden in de gemeente niet ongenoemd blijven; de betiteling van de gemeente als 'Bloesem van het Zuiden' is niet voor niets gekozen!

In diverse beleidsdocumenten is in de loop van jaren steeds bevestigd dat dit een landschap is dat bescherming verdient. Maar belangrijker nog is het warme, verbonden gevoel dat landschap en dorpen oproepen bij bewoners en bezoekers.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Maatschappelijke trends als individualisering, sociale media en toenemende mobiliteit raken ook de mensen in Eijsden-Margraten. De gemeente ligt aan de A2, de Maas en het spoor (station Eijsden) en heeft kilometers fiets- en wandelpaden. **De gevolgen van de demografische ontwikkelingen, zoals de krimp en de vergrijzing, vragen onze geconcentreerde aanpak. Wij zullen inspelen op nieuwe kansen.** Alles gaat sneller, de gemeenschap trekt minder dan vroeger en de bestuurlijke en maatschappelijke verbanden organiseren zich op grotere schaal en vergroten zo de afstand tussen burger, overheid en instellingen. Taken nemen daardoor toe en de gemeente heroriënteert zich op rol en taken.

De veranderende omstandigheden vragen van de overheid om samen met inwoners het gesprek te voeren over een andere rol- en taakverdeling binnen de samenleving ('de verzorgingsstaat voorbij'). Die financiële druk brengt gemeenten er ook nadrukkelijker toe om af te wegen wat wel en wat niet meer gedaan wordt. De gemeente wordt steeds meer de regisseur en arrangeur die partijen verbindt en zorgt voor faciliteiten. Dat alles vindt plaats in een veranderende omgeving. Provincie, Euregio, centrumstad en buurgemeenten herpositioneren zich en de gemeente moet zich daartoe verhouden.

Het coalitieprogramma volgt nu de indeling van de programmabegroting, zoals die vanaf 2015 zal gaan luiden:

1. Dienstverlening
2. Burgerschap
3. Landschap
4. Ondernemerschap
5. Gemeenschap
6. Bedrijfsvoering

Programma 1: Dienstverlening

Professionaliteit in dienstverlening: Dienstverleningsconcept, zaakgericht werken, verkiezingen, klachten, integriteitsbeleid, burgerzaken, vergunningen, toezicht en handhaving en subsidieverlening verenigingen en instellingen

Samenwerking (in de regio): Heuvelland agenda, jumelage, externe en buitenlandse betrekkingen, shared service centers en lobby agenda

Marketing en branding: Communicatie en promotie / netwerk

Veiligheid: Openbare orde en veiligheid, algemene plaatselijke verordening, brandweer en politie, rampenbestrijding en externe veiligheid

Bestuursfilosofie en organisatieontwikkeling

De gemeente staat voor drie centrale opgaven (vitaal houden van de kernen, heroriëntatie op de primaire functie van de landbouw en oppakken gedecentraliseerde taken op gebied participatie, zorg en jeugdzorg) die veel vragen van bestuur en organisatie. De bestuurlijke coördinatie ligt uiteraard in handen van het college van Burgemeester en Wethouders. Samen beleid maken en uitvoeren is en blijft de basis van collegiaal bestuur. Iedere portefeuillehouder heeft binnen die context de verantwoordelijkheid tot nauwe samenwerking met collega's en tot afstemming binnen het bestuur. De voorzitter van het college bewaakt het proces van besluitvorming en de nakoming van de gezamenlijk gemaakte afspraken. De bestuursfilosofie is leidend en vindt haar complement en vervolg in de organisatiefilosofie. Het management bereidt het beleid zodanig voor dat de bestuursfilosofie optimaal kan worden gerealiseerd en voert de collegiaal genomen besluiten uit.

Het management draagt er zorg voor dat de ambtelijke organisatie daartoe geëquipeerd (empowerment/ vorming en training, learning in the job) is en dat op basis daarvan de verantwoordelijkheden zo diep mogelijk in de organisatie kunnen worden gelegd (bevoegdheid heeft zijn complement in verantwoordelijkheid). Daartoe worden adequate overlegstructuren en instrumenten gebruikt.

Dienstverlening

De gemeente Eijsden-Margraten kiest voor een klantgerichte organisatie. Dienstverlening wordt breed ingevuld en omvat daarmee niet alleen de dienstverlening van de gemeente, bestuurlijk en ambtelijk, maar ook de regie – en waar bepaald – de feitelijke invulling van de gemeente op vele beleidsterreinen, met name op het vlak van de decentralisatieopgaven, participatie, zorg en jeugd. Nog breder is de invulling, die ook van de burger inzet en ondersteuning verlangt naar zorgbehoevenden in de vorm van mantelzorg en vrijwilligers, maar ook de inzet van burgers in verenigingen, kernen en buurten. Daarmee wordt het begrip 'burgerkracht' uit de Strategische Visie benadrukt en een essentieel onderdeel van dit programma.

Het traject van na de herindeling wordt dus vervolgd, zowel qua structuur en organisatie, maar vooral ook qua houding en cultuur. Elementen daarvan zijn:

- I. Open en transparante communicatie van het gemeentebestuur – in alle fasen van het proces – naar burgers, belanghebbenden en maatschappelijke partners.
- II. Het stimuleren van de gemeenschapszin, aanhakend bij de bestaande structuren van buurten en verenigingen en gericht op optimalisatie van de participatiegedachte.
- III. Vormgeving van participatie als een wederkerig proces van betrokkenheid: voor de inbreng die van de burger wordt gevraagd, wordt hem actieve deelname aan het proces dat leidt tot besluitvorming teruggegeven.
- IV. Duidelijkheid, kwaliteit en een korte doorlooptijd staan centraal in onze serviceverlening.
- V. Overbodige regels worden afgeschaft, minder vergunningen en één loketgedachte staan centraal bij de dienstverlening.

Actiepunten zijn:

1. Het efficiënt en effectief (lean and mean) inrichten van de organisatie, o.a. door te onderzoeken (eventueel als pilot) of uitgeven van werk en delen van diensten (shared services) niet tot kostenbesparingen kunnen leiden. Het borgt bovendien de kwaliteit en onafhankelijkheid. De uitkomst zal een bijdrage leveren aan de bezuinigingen.
2. De gemeente publiceert de gemeentebereichten in twee in de gemeente verschijnende media, voor een maximumbedrag van € 40.000,00 op jaarbasis .
3. Het Service Centrum in Eijsden functioneert goed en zal open blijven zolang als – uit monitoring – blijkt dat er goed gebruik van wordt gemaakt. De service die verleend wordt, wordt gecheckt op basis van de bestuurlijke intentie dat 80% van de dienstverleningstaken van de gemeente via dat loket uitgeoefend wordt. Afspraken in het Service Centrum en aan huis zijn daarbij mogelijk.
4. Digitalisering en vormen van burgergericht werken zoals ontvangst op afspraak en aanpassing beschikbaarheid ambtenaren aan die van de burger, zijn leidend.
5. De gemeente vereist niet meer vergunningen dan nodig is; meerjarige vergunningen voor periodiek terugkerende evenementen worden vaker toegepast.
6. Flexibele inzet van BOA's, ook buiten de kantooruren.

Samenwerken in de regio en Euregio

Het takenpakket van een gemeente kan niet worden uitgevoerd zonder samenwerking. In Zuid-Limburg gebeurt dat op de schaal van Zuid-Limburg (formuleren strategisch beleid) en op het niveau Maastricht-Heuvelland in de vorm van het Heuvellandcontract, december 2013 (doorvertaling strategisch beleid).

Eijsden-Margraten is dé grensgemeente bij uitstek met een unieke ligging in de regio. Het vormt de schakel tussen het Zuid-Limburgse Heuvelland, de Belgische Voerstreek, Ardennen, het Land van Herve, de Haspengouw en de Duitse Eifel. Grote (internationale) steden als Maastricht, Aken en Luik liggen handzaam dichtbij. Eijsden-Margraten ligt aan de A2, de Maas en het spoor (station in Eijsden) en heeft kilometers fiets- en wandelpaden. Samenwerking met België en Duitsland is daarom belangrijk en noodzakelijk. Provincie, stad Maastricht en omliggende gemeenten hebben beleid geformuleerd, waartoe de gemeente Eijsden-Margraten zich moet verhouden. De provincie is bezig met een nieuw omgevingsplan (POL, Provinciaal Omgevingsplan Limburg) en heeft recent belangrijk beleid vastgesteld: een landschapsvisie, een sportvisie, een woonvisie, een toeristische visie en beleid met betrekking tot de economie, die uitmonden in campussen en het LED (stichting Limburg Economic Development). Maastricht heeft een stadsvisie, een toeristische visie, een economische visie en een internationale visie vastgesteld. En natuurlijk ziet Maastricht zichzelf als culturele hoofdstad, weliswaar niet van Europa, maar van de regio en dat is een blijvende rol. De afgelopen jaren hebben ook Gulpen-Wittem en Vaals hun visies vastgelegd. Bij de Euregio Maas Rijn (EMR) constateren we helaas niet de dynamiek die we om ons heen wel zien. De EMR is een samenwerkingsverband van Nederlandse, Belgische en Duitse overheden, waarbij Zuid-Limburg geografisch de kern vormt van de Euregio. Samenwerking in de (Eu)regio ligt vooral op terreinen als werkgelegenheid, economie, mobiliteit, onderwijs en cultuur.

De uitvoering van het beleid dat samen met anderen wordt ontwikkeld, geschiedt door de gemeenten al dan niet in samenwerking. De gemeente Eijsden-Margraten staat – strevend naar goed nabuurschap – open voor die samenwerking, op basis van het uitgangspunt ‘als samenwerking mogelijk is, is zij noodzakelijk’ en wil zo een sterke en betrouwbare partner zijn. Dat geldt ook voor nieuwe zich aandienende beleidsterreinen. Leidend principe daarbij is de Strategische Visie, die aangeeft dat via samenwerking, privatisering en uitbesteding kosten kunnen worden bespaard en daardoor de dienstverlening kan worden geoptimaliseerd. Deze intenties zullen worden vastgelegd in een protocol dat leidraad zal zijn bij het initiëren van samenwerking in de toekomst. Daarbij worden mogelijke kostenbesparingen in beeld gebracht. Verder moet gedacht worden aan de samenwerking met zorginstellingen, met ondernemingen en jumelages in de (Eu)regio.

Veiligheid algemeen

Veiligheid is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Mensen moeten veilig zijn en zich veilig (kunnen) voelen in en om het huis, in het verkeer en ongehinderd op straat kunnen komen, overdag en 's avonds. Van de overheid mag onder meer verwacht worden dat zij erop toeziet dat dat mogelijk is, door preventieve maatregelen en handhaving t.a.v. drugs en (drugsgelateerde) overlast. Van alle burgers mag verwacht worden dat zij zich gedragen met respect voor elkaar en elkaar aanspreken op fatsoenlijk gedrag. Beleidsinstrumenten zijn preventie (voorlichting, samenwerking met ouders, scholen en verenigingen), toezicht en handhaving.

Actiepunten zijn:

7. Met betrekking tot de vestiging van coffeeshops heeft de gemeente Eijsden-Margraten het volgende beleid:
  - a. In de gemeente worden geen coffeeshops gevestigd.
  - b. De aanpak van de overlast wordt via regionaal beleid vastgelegd met als inzet terugdringing van die overlast.
  - c. Met inachtneming van de uitspraak van de Raad van State, maar ook uitgaande van het standpunt dat er veilige en van drugoverlast gevrijwaarde school-thuis routes moeten zijn, zal de gemeente het gesprek aangaan met de gemeente Maastricht over de voorgenomen vestiging van coffeeshops aan de Kóbbesweg met als doel die vestiging alsnog te voorkomen.
8. Het vliegverkeer boven de gemeente, in het bijzonder boven Mesch en Eijsden, veroorzaakt veel hinder en onrust. De gemeente zal haar invloed optimaliseren bij de daarvoor verantwoordelijke overheden, teneinde die hinder terug te brengen.

9. De technische staat van de kerncentrale Tihange veroorzaakt veel onrust. De gemeente zal op alle daartoe geëigende fronten die onrust naar voren brengen, zodat ten aanzien van de kerncentrale de gepaste besluiten worden genomen en uitgevoerd.
10. De Mergellandroute (o.a. doorgaande weg Eckelrade naar Hoogcruts) verkeersveilig maken voor de schooljeugd en fietsers door gescheiden fietsstroken te maken. De uitvoering van dat plan wordt bespreekbaar gemaakt binnen het meerjareninvesteringsplan wegen.
11. Kosten verhalen op de vernier en de vervuiler van de openbare ruimte.
12. Meewerken aan mobiel cameratoezicht, daar waar nodig.
13. Gerelateerd aan het landelijk beleid wordt in de gemeente Eijsden-Margraten een pilot gestart voor een centrale (knaal)vuurwerkplek en/of voor het aanwijzen van vuurwerkvrije zones.

Programma 2 Burgerschap

Meedoen: Burgerkracht en zelfsturing (iedereen doet mee)

Zorg en welzijn: Wet maatschappelijke ondersteuning, welzijnsbeleid, GGD, zorgbeleid, volksgezondheid, sportbeleid, ontwikkelingssamenwerking, jeugd, onderwijsbeleid en educatie (bibliotheken, kinderopvang e.d.), kunst en cultuur

Decentralisatie van zorg voor ouderen (WMO) en jeugdzorg

Ieder mens heeft het recht om mee te tellen en mee te doen. Onze inwoners moeten gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten kunnen ontwikkelen en naar vermogen kunnen meedoen in onze samenleving. We streven naar een maatschappij waarin onze burgers zelfredzaam zijn en zich bij elkaar betrokken voelen. Een maatschappij die de mogelijkheden biedt aan haar burgers om collectief en individueel tot ontplooiing te komen. Een maatschappij waarin mensen zo veel als mogelijk in hun eigen onderhoud en hun eigen inkomen kunnen voorzien. Daar waar mensen niet voor zichzelf kunnen zorgen, faciliteren wij dat zij ondersteuning vinden zodat zij weer zelfredzaam worden en zo veel als mogelijk op eigen kracht mee kunnen doen in de samenleving.

De gemeente krijgt er vanaf 2015 taken bij ten gevolge van decentralisaties binnen het zogeheten 'sociale domein'. Daaronder vallen jeugdzorg (Jeugdwet), maatschappelijke ondersteuning (WMO), en werk & inkomen (Participatiewet). De gemeente wordt verantwoordelijk voor vrijwel alle vormen van ondersteuning (van licht tot zwaar), voor zover die niet intramuraal is. De gemeente wil die taken graag op zich nemen om zo goed voor haar burgers te kunnen zorgen. Door dit bij de gemeente neer te leggen worden grotere samenhang, afstemming en efficiëntie beoogd (minder langs elkaar heen werken, minder onnodig langdurige/zware zorg waar met lichtere ondersteuning volstaan kan worden, afscheid van 'perverse prikkels' van zichzelf in stand houdende systemen). De visie op mens en maatschappij verandert daarmee ('de verzorgingsstaat voorbij') en vindt haar neerslag in de nieuwe wet- en regelgeving. De voorzieningen, inclusief personele vormgeving, worden binnen de totale rijksbijdragen gerealiseerd. Als mocht blijken dat de kosten de rijksbijdragen gaan overschrijden kan alleen maar via aparte besluitvorming tot beschikbaarstelling van extra middelen worden gekomen. Het accent bij onze taak ligt op het voeren van de regie over hetgeen instellingen, zorgverleners, vrijwilligers/mantelzorgers en burgers samen met de gemeente gaan doen.

De decentralisatieoperatie op het vlak van participatie, ouderenzorg (WMO) en jeugdzorg is op rijksniveau nog niet afgerond. Daardoor is er onduidelijkheid over inhoud en budget. Desondanks is de gemeente bezig met de voorbereiding van de overgang en de invoering (transitie en transformatie).

Pas na de vaststelling van de gedecentraliseerde budgetten zal de balans worden opgemaakt en de eventuele gevolgen voor het gemeentelijk beleid in kaart worden gebracht. Dan worden de besluiten genomen over het totaal van de decentralisatieopdrachten.

De wijze waarop transitie en transformatie worden georganiseerd zal daarom via de weg van de geleidelijkheid worden vorm gegeven. Enerzijds zal daarbij invulling moeten worden gegeven aan fysieke voorzieningen waar mensen met hun zorgvraag terecht kunnen. Anderzijds zal de bepaling van de zorg en de uitvoering ervan in een of andere vorm gestalte moeten krijgen.

Duidelijk is dat daarmee mogelijkheden als huiskamergesprekken, inzet van vrijwilligers en mantelzorgers, samenwerking op de schaal van Zuid-Limburg, goede afstemming met de participanten in het veld (zorgaanbieders, de burger zelf, de verzekeraars) worden vormgegeven. Wij maken daarmee gebruik van de professionaliteit van instellingen, huisartsen en verpleegkundigen. Vast staat in elk geval dat inzet op basis van solidariteit van vrijwilligers en mantelzorgers, kortom 'burgerkracht' geboden is. Deze vorm van meedoen en meetellen betekent een cultuuromslag voor inwoners, professionals en gemeenten. Mensen zijn primair zelf verantwoordelijk voor de invulling van hun leven. Het is een proces dat gezamenlijk doorlopen zal moeten worden.

Zo gaat het versterken van de eigen kracht van de burger over vormen van zelfsturing en zelforganisatie, over maatschappelijke innovatie en over nieuwe vormen van burgerproductie. Met andere woorden: er komt een nieuw evenwicht tussen overheid en samenleving, waarbij de gemeente vooral faciliteert en regisseert. Dit betekent in de praktijk dat de gemeente ondersteuning biedt aan de eigen kracht van inwoners. Daarnaast komt er een integrale, afgestemde toegang tot de zorg, die dicht bij de burger wordt georganiseerd, op maat en klantvriendelijk. Deze wordt zo betaalbaarder en doelmatiger. Bedien de burger op maat; dat is niet meer dan nodig, maar ook niet minder dan noodzakelijk, samenhangend (integraal) en goed georganiseerd (één gezin, één plan, één regisseur').

De position paper 'Het sociale domein in Eijsden-Margraten 2013-2015', die apart wordt toegezonden geldt als referentiekader bij dit programma.

Actiepunten:

14. Daar waar mensen buiten de boot dreigen te vallen, treedt de overheid op als vangnet.
15. Overheadkosten in de zorgtaken dienen geminimaliseerd te worden.
16. Jeugdzorg wordt georganiseerd via het Centrum voor Jeugd en Gezin, in nauwe samenhang met andere zorgtaken van de gemeente en samen met andere gemeenten.
17. Goede bereikbaarheid sociale- en gezondheidsvoorzieningen.
18. Gezondheidszorg: preventie als speerpunt.
19. Als basis voor de te maken afspraken met partners geldt:
  - dat verpleegplaatsen worden gelokaliseerd in De Bron in Eijsden, Appelgaard in Margraten;
  - dat zorgplaatsen in tehuizen geleidelijk aan worden omgebouwd tot appartementen voor zorgbehoevenden;
  - dat wij welwillend staan ten opzichte van alternatieve vormen van wonen voor mensen met een beperking en ouderen.
20. Initiatieven voor huiskamerprojecten voor ouderen, waaronder lopende projecten, treden wij welwillend tegemoet, waarbij maximaal één project per kern de norm is.
21. De regierol wordt ingevuld via een aanbestedingsbeleid via geobjectiverde procedures en criteria.
22. Via preventieve actie wordt fraude voorkomen en via controle wordt gehandhaafd.
23. De totale kosten die met de gemeentelijke zorgtaken te maken hebben, zijn niet hoger dan de rijksbijdragen, die daarvoor worden ontvangen. Mochten de kosten de bijdragen toch overschrijden, dan is een apart besluit nodig van het college van burgemeester en wethouders dan wel de gemeenteraad.

Onderwijs

Het belang van goed onderwijs, zo dicht mogelijk bij de mensen staat niet ter discussie. De kwaliteit van het basisonderwijs is gebaat met adequate voorzieningen in goed uitgeruste gebouwen.

De beslissingsbevoegdheid met betrekking tot de instandhouding van basisscholen ligt primair bij de schoolbesturen. De gevolgen van zo'n besluit vragen van de gemeente – waar nodig – flankerend beleid. De onderwijsvisie is het kader voor het te voeren beleid voor het voortgezet onderwijs.

Actiepunten zijn:

24. De huisvestingskosten van het speciaal onderwijs in Cadier en Keer worden in het brede kader van Maastricht-Heuvelland gezien. De financiële gevolgen zullen aan de hand van de uitkomsten nader worden ingevuld. Per saldo is daarvoor de reserve van 1,5 miljoen euro beschikbaar. Mocht, nadat eerst een oplossing voor het betreffende huisvestingprobleem is gevonden, dit bedrag niet nodig blijken te zijn, dan wordt het aangewend voor de afboeking op de boekwaarde van het schoolgebouw aan de Kampweg, dat wordt verkocht of herbestemd.
25. Taalonderwijs in Frans en/of Duits wordt bevorderd. **Het volgen van technisch onderwijs zal worden bevorderd om de kansen van jongeren op de arbeidsmarkt te vergroten (uitvoering Deltaplan Betatechniek als uitvloeisel van de Lissabon-akkoorden).**
26. Er wordt ingezet op integrale kindcentra (IKC). In Eijsden, Margraten en Gronsveld is de ontwikkeling gestart. Bibliotheekvoorzieningen worden daaraan gekoppeld.
27. Bibliotheken worden aangepast aan de eisen van de nieuwe media. Subregionale bibliotheken worden samen met andere Heuvelland-gemeenten en de gemeente Maastricht ontwikkeld. Fusering tot één organisatie wordt daar bij nagestreefd.

Op het punt van voorzieningen in de openbare ruimte en bij openbare gebouwen ten behoeve van gehandicapten is het Platform Zorgdragers Eijsden-Margraten onze gesprekspartner.

Programma 3: Landschap

Landschap: Natuur- en landschapsontwikkeling

Toerisme en recreatie: Toerisme en recreatie, fietsen en wandelen, groene podia (cultuur en natuur) en evenementen

Meer met de Maas: Numerical en VERM

Landschap en natuur

De aantrekkingskracht van Eijsden-Margraten ligt in de combinatie van gunstige ligging en landschappelijke schoonheid. Voor de leefbaarheid van de inwoners is een gezond economisch klimaat onontbeerlijk. Werken is de basis voor onze economie, drager van gemeenschappen. De landbouw speelt in de gemeente Eijsden-Margraten een belangrijke rol. Daarbij handelt het niet alleen om het beheer van het landschap. Agrarische bedrijfsvoering, natuurbeheer en recreatief verblijf (recreatie en toerisme) zijn dé vormen van gebruik.

Maatschappelijke veranderingen hebben grote invloed op alle werkvormen en in het bijzonder de landbouw en de fruitteelt (functionele inrichting). De gemeente wil allen die willen innoveren of willen / moeten veranderen bemoedigen, stimuleren en faciliteren door eigen beleid en bemiddeling naar andere overheden.

De landbouw staat voor grote uitdagingen. Er speelt een groot aantal ontwikkelingen waarop de sector moet inspelen om te overleven. Te noemen zijn de noodzakelijke schaalvergroting, innovatienoodzaak, verduurzaming van de bedrijfsvoering en de multifunctionele landbouw. In het Heuvelland in het algemeen en Eijsden-Margraten doet zich een spanning voor met betrekking tot de schaal van de bedrijven in relatie met het gevoelige landschap.

De gemeente wil daarom het thema van concentratie van agrarische bedrijfsvoering in de akkerbouw nadrukkelijk op de agenda plaatsen met de provincie omdat er oplossingen moeten worden gevonden in de vorm van concentratie van agrarische gebouwen, óf gekoppeld aan de industrieterreinen óf op apart daarvoor bestemde plaatsen (agrarische bedrijfsterreinen).

De tegenhanger van een van die mogelijkheden is het verspreid uitbreiden en vergroten van bedrijfsgebouwen, hetgeen uit het oogpunt van landschap en natuur ongewenst is. Er moet een balans gevonden worden tussen de economische waarde van ons buitengebied, toerisme en agrarische sector (verdere uitbreiding agrarische bedrijven / andere functies) en het behoud van landschappelijke waarden en leefbaarheid.

In de Strategische Visie van de gemeente wordt aan agrarische ondernemers een belangrijke rol toegekend in relatie tot behoud van de kwaliteit van het landschap. Gestreefd wordt naar een toekomstbestendige en omgevingsbewuste landbouw. Grootschalige bedrijven passen daar niet in. Bovengenoemde gegevens verlangen een andere rol van zowel de agrarische bedrijven zelf alsook van de overheid, vooral de gemeente.

De bedrijven zullen hun bedrijfsvoering anders moeten oppakken. Van bestuur en organisatie mag verwacht worden dat zij hierin actief meedenken.

De basis voor agrarische bedrijven en toerisme is het landschap, gelegen in het Nationaal Landschap Zuid-Limburg.

De kwalificatie van Eijsden-Margraten als groene en fruitigste gemeente geeft verplichtingen en kansen. De kwaliteit behouden / verbeteren, in combinatie met slimme en creatieve oplossingen op het vlak van landschap, natuur, cultuur en recreatie en toerisme zijn daarbij noodzakelijk. Dit Nationaal Landschap en de Europese regelgeving stellen strenge eisen en leggen voorwaarden op, die bedrijfsvoering bemoeilijken. De gemeente stimuleert ondernemers om desondanks door te gaan met innovatie van de fruitteelt en levering van diensten aan natuur- en landschapsbeheer. De gemeente maakt zich sterk voor een vitaal buitengebied, inhoudend vernieuwing, verbreding en verruiming van productiemogelijkheden en bestemming. Functioneel grondgebruik als middel om kwaliteitsverlies van het landschap in te dammen, wordt daarbij gehanteerd. Zij zal daarbij deskundigheid inschakelen om het beleid in deze te optimaliseren.

De gemeente moet de randvoorwaarden scheppen en de kaders maken die ruimte creëren voor de ontwikkelingen in natuur en landbouw, in de bedrijven, voor verandering en ten gevolge van vergrijzing en ontgroening. De gemeente doet dat samen met de bewoners in de kernen en met overheden en bedrijfsleven. Actuele aandachtspunten daarbij zijn:

- I. De bedrijfsvoering in monumentale complexen met behoud van deze monumentale en/of karakteristieke waarden.
- II. De behoefte aan een verbreding van de activiteiten (wonen, zorg, recreatie en toerisme) en het antwoord van de overheid daarop. Agrarische bedrijven met toekomstperspectief dienen de ruimte te krijgen zich verder te ontwikkelen en zich aan te passen aan de marktomstandigheden. Met kwalitatief goede inpassingsplannen is dat ook mogelijk in het buitengebied. Daarbij moet onnodige aanzuiging van autoverkeer op basis van de nieuwe bestemming worden voorkomen.
- III. Bij herbestemming van monumentale panden alternatieve functies invullen naar het voorbeeld van het familiemuseum in Eijsden.
- IV. Verbetering van het maatschappelijk draagvlak van de agrarische ondernemer.
- V. Agrarische bedrijven met toekomstperspectief dienen de ruimte te krijgen zich verder te ontwikkelen en zich aan te passen aan de marktomstandigheden. Met kwalitatief goede inpassingsplannen is dat ook mogelijk in het buitengebied.
- VI. De stankcirkels vormen een belemmering voor de ontwikkeling van bedrijven in relatie tot de bescherming van het buitengebied; overleg wordt geopend om die te schrappen c.q. te wijzigen.
- VII. Attent zijn op het sluipenderwijs verdwijnen van landschapselementen.

Recreatie en toerisme

Het landschap wordt ook gebruikt voor recreatie en trekt vele toeristen. De uitstraling van het hoogwaardige landschap en zijn gebruik speelt bij de bezoekers een belangrijke rol. De agrarische bebouwing, maar ook de 'koe in de wei' maken daar onderdeel van uit.

De stelling in de Strategische Visie dat de omvang van het toerisme in onze gemeente kan en moet toenemen is daarbij uitgangspunt. De nadruk ligt op kleinschalig en natuurgericht toerisme dat gericht is op landschap en cultuurhistorie. Geen grootschalige toeristische attracties dus, maar een gastvrij gebied voor wandelaars, fietsers en rust-zoekenden.

Initiatieven van burgers en bedrijven, m.n. ook jonge ondernemers om impulsen te geven voor verbreding, uitbreiding en intensivering worden gesteund en gefaciliteerd. De gemeente helpt bij het organiseren van gemeenschappelijke marketing en belangenbehartiging. Daartoe wordt een samenhangend plan van actiepunten opgesteld waarin de mogelijke vormen van alternatieve invulling worden opgenomen zoals bed & breakfast, revitalisering van campings, vernieuwing van accommodaties.

Door zich aldus te positioneren is Eijsden-Margraten een natuurlijke partner voor omliggende toeristische gebieden als Maastricht, Valkenburg, het Heuvelland, de Voerstreek en het Maasdal. Werken in Eijsden-Margraten betreft naast de agrarische sector en recreatie en toerisme tevens industrie, ambacht en dienstverlening en zorg.

Actiepunten zijn:

28. Grotere betrokkenheid van de bewoners bij het beheer van het landschap wordt toegejuicht en gestimuleerd. Groenonderhoud, agrarisch en particulier landschapbeheer en (biologisch) boeren zijn daar goede voorbeelden van.
29. Illegaal grondgebruik en aantasting/vernietiging van kleine landschapelementen wordt actief aangepakt.
30. De budgetten voor de LOP-projecten en Vitaal Platteland worden samengevoegd tot één LOP-Budget Eijsden-Margraten; daarvoor is jaarlijks € 100,000,00 beschikbaar toe te wijzen op basis van een door Burgemeester en Wethouders vast te stellen jaarplan, dat ter kennis van de gemeenteraad wordt gebracht.
31. Er dient door de markt fors geïnvesteerd te worden in de kwaliteit van onze toeristische accommodaties, zodat meer mensen ons gebied bezoeken en er langer vertoeven (overnachten). De gemeente faciliteert deze kansen wanneer de inpassing een verbetering voor de omgeving oplevert. Ondernemers worden gesteund. De gemeente zal een aanvalsplan opstellen, waarin beleid en stimuleringsmaatregelen zullen worden opgenomen. Verbetering en revitalisering van bestaande (verouderde) vakantiebungalows en campings maakt daar een onderdeel van uit.
32. Er wordt jaarlijks maximaal € 25.000,00 geïnvesteerd in nieuwe knooppunten van wandel-, fiets- en vaarroutes, waarbij de scope wordt gelegd op het Heuvelland, maar ook verbindingen met Maastricht, Luik, Aken, Riemst en de Voerstreek, op basis van de LOP-agenda.
33. De oude trambaan Maastricht-Aken ontwikkelen als fietspad dat aansluit op het fietsroutenetwerk Aken-Troisvierge in Luxemburg. Het geormerkte budget van € 250.000,00 als investeringskosten voor de aanleg van de infrastructuur daarvoor gebruiken (route Charlemagne).
34. De gemeente zet in op verdere profilering als fietsgemeente o.a. door fietsen te promoten en voorzieningen te faciliteren (breedtesport).
35. Meer oplaadpunten voor elektrische voertuigen.

Meer met de Maas

In het kader van het Interreg IV-B-project 'Numerical', waarin Eijsden-Margraten Europees partner is, wordt in 2014 strategisch vooronderzoek verricht naar de mogelijkheden om via de oude grensmaas langs Eijsden en Visé de vaarroute voor kleine schepen (pleziervaart) te herstellen en ontsluiting bij de stuw van Lixhe mogelijk te maken. Hierdoor kan de wenselijke scheiding van beroeps- en pleziervaart tot stand komen, hetgeen in verband met de veiligheid voor de pleziervaart bij Eijsden als gevolg van de realisatie van de Sluis in Ternaaien en Trilogieport (derde binnenhaven van Europa) in 2016 resp. 2017 wenselijk is.

Tevens dienen hiertoe de economische koppelkansen voor Eijsden-Margraten in beeld te worden gebracht met het oog op verdere extensieve kwalitatieve ontwikkeling van toerisme en recreatie op en rond de Maas, Meer met de Maas dus.

Samen met partners zullen de mogelijkheden worden onderzocht voor deelname aan een volgend Europees programma om onze strategische plannen verder vorm en inhoud te kunnen geven.

Medio 2015 zal er namelijk in het kader van het huidige Interreg IV-B-project 'Numerical' een internationaal 'go-moment' zijn op basis waarvan partijen gezamenlijk in een nieuw programmaproject zullen stappen. Tevens is onlangs bij de Provincie de vraag neergelegd om als Euregionale aandachtsregio gebiedsontwikkeling Maas te kunnen worden aangemerkt (evenals Midden-Limburg Maasplassengebied) waarbij structurele aandacht vanuit Provincie wellicht ook nog mogelijkheden voor financiële ondersteuning gaat bieden. Voor de detailuitwerking van de plannen binnen het kader van een nieuw Europees programma houden we rekening met co-financiering 50/50 waarbij nu geraamd € 100.000,00 voor rekening van Eijsden-Margraten komt.

Actiepunten zijn:

36. In Eijsden wordt een aanlegsteiger voor pleziervaartuigen aangelegd.

37. Continueren van de projecten VERM en Numerical. **De gevolgen van de ontwikkelingen in dit gebied zullen actief worden gevolgd om tijdig te kunnen inspelen op ontwikkelingen die voor de gemeente van belang zijn of die reactie van de gemeente vragen.**

Programma 4: Ondernemerschap

Landschappelijk verantwoord ondernemen: Toeristisch recreatieve taakstelling Strategische Visie, agrarische zaken, slowfood

Midden- en kleinbedrijf: Economische zaken, Wet sociale werkvoorziening, arbeidsmarktbeleid, Participatiewet / sociale zaken, bedrijventerreinen, Limburg Economic Development (LED)

Werk en inkomen

Iedereen heeft recht op werk. Werk draagt bij aan de ontplooiing van mensen en daarmee aan hun eigenwaarde. Werk realiseren voor iedereen gaat niet zomaar, maar vergt inspanningen van de betrokkenen, de ondernemingen en de overheid. De realisering van het uitgangspunt is daarmee primair een verantwoordelijkheid van iedere burger, waarbij de overheid zich verplicht moet voelen te ondersteunen, daar waar de vereiste inspanningen zijn gedaan maar het resultaat uitblijft. De overheid levert haar bijdrage door het scheppen van een attractief ondernemingsklimaat, door werk te bevorderen en door mensen te begeleiden vanuit de bijstand naar werk, door ondernemingen te stimuleren mensen met weinig ervaring op de arbeidsmarkt en gehandicapten een werkplek te geven en door bepaalde werkplekken te subsidiëren. Het afbouwproces van de sociale werkvoorziening berust bij de gemeente. Deze verantwoordelijkheid wordt vorm gegeven via de gemeenschappelijke regeling MTB.

Eijsden-Margraten heeft in vergelijking met de haar omliggende gemeenten een laag werkloosheidspercentage. De afgelopen twee jaar zelfs het laagste van de provincie Limburg. Zelfgenoegzaamheid is evenwel ongepast. Nog steeds staan (ook in Eijsden-Margraten) té veel mensen aan de kant. Voor de komende jaren wordt er voor het eerst sinds jaren weer een (lichte) economische groei verwacht. Dit vertaalt zich nog niet direct in een toename van het aantal banen maar wel in een stijging van het aantal vacatures dat in eerste instantie flexibel zal worden ingevuld. Het is zaak om mensen, die nu nog in een uitkeringssituatie zitten of door lichamelijke dan wel psychische beperkingen een afstand tot de arbeidsmarkt hebben, goed voor te bereiden op arbeid. Zij en langdurig werklozen en kostverdieners van gezinnen met kinderen krijgen extra aandacht.

Intensieve begeleiding van deze groep is geboden. Ook tijdelijk werk kan bijdragen tot het opdoen van arbeidsritme. Daarnaast zal gezocht moeten worden naar slimme combinaties van beleidsterreinen om mensen aan het werk te krijgen, bijvoorbeeld met de WMO. Voor een gemeente met iets meer dan 25.000 inwoners is het derhalve geboden om met omliggende gemeenten samen te werken. Leidend principe is dat niemand aan de kant staat.

Actiepunten zijn:

38. Mensen met een afstand op de arbeidsmarkt kunnen arbeidservaring en -ritme op doen door het verrichten van werkzaamheden voor WMO-geïndiceerden (klussendienst, boodschappenservice, was- en strijkservice enz.).
39. Groepen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt zoals 45-plussers en jongeren krijgen prioriteit en worden begeleid via trainingen. Dat geldt ook als de 'nieuwe economie' van mensen andere competenties vraagt. Via om- en bijscholing zal deze groep weer aantrekkelijk gemaakt moeten worden voor de arbeidsmarkt. Een goede afstemming tussen UWV, gemeente (sociale dienst), onderwijs en bedrijfsleven is daarbij onontbeerlijk.
40. De gemeente Eijsden-Margraten werkt mee aan de vorming van één gemeenschappelijke sociale dienst, waardoor de gevaren van de kwetsbaarheid van de organisatie worden omgebogen in een voordeel voor de gemeente.
41. Versterken van streekproducten.

Industrie, ambacht, dienstverlening en zorg

Buiten de agrarische bedrijvigheid zijn er vele ondernemingen in Eijsden-Margraten. De behoefte aan nieuwe vestigingsplaatsen wordt primair opgevangen door herbestemming van gebouwen en door kleinschalige projecten in de kernen. De verdere ontwikkeling van de winkelcentra in Eijsden en Margraten en de revitalisering van de gespreide voorzieningen in de kernen kan voorts tot een extra impuls aan de werkgelegenheid leiden. De gemeente zal verder de ambachtelijke bedrijfstak stimuleren door met name in de sector food productie van streekproducten te stimuleren, mensen kansen te geven tot promotie van hun producten, onder andere via streekmarkten en door het verkopen van producten op markten elders en het bevorderen van nieuwe verkooppunten. De nieuwe ontwikkelingen in de zorg zullen leiden tot andere vormen van werkgelegenheid, meer verspreid over de kernen. De gemeente bevordert die ontwikkeling.

De ontwikkeling van het toenemend aantal startende ondernemers en ZZP-ers wordt door de gemeente begeleid door hun initiatieven te faciliteren en door een op hen afgestemde toepassing van wet- en regelgeving enerzijds en door het ontwikkelen van een bedrijfsverzamelgebouw in een bestaand gebouw anderzijds, een en ander met respect voor de omgeving.

Dit beleid vergroot het economisch draagvlak en maakt Eijsden-Margraten aantrekkelijk. Samen optrekken met het Heuvelland en Maastricht, België en Duitsland is daarbij een noodzakelijke voorwaarde.

Actiepunten zijn:

42. Bedrijventerrein Panneslager tussen Eijsden en Maastricht wordt niet meer ontwikkeld.
43. Bedrijventerrein Zoerbeemden in Eijsden, het bedrijventerrein Gronsveld en Aan de Fremme in Margraten moeten ruimte kunnen blijven bieden aan lokale ondernemers, onder meer via een op het bedrijventerrein te plaatsen bedrijfsverzamelgebouw.
44. Het realiseren van een bedrijfsverzamelgebouw door marktpartijen op een andere plek – niet zijnde het buitengebied - behoort eveneens tot de mogelijkheden.
45. De drie bedrijventerreinen zullen qua parkmanagement worden ondergebracht in het SIM (Samenwerking industrieterrein Maastricht).
46. De nog aanwezige ruimte op de bedrijfsterreinen wordt geïnventariseerd om inzicht te krijgen in de nog beschikbare capaciteit en daarmee het potentieel t.b.v. werkgelegenheidsbevordering.

47. Bij de inrichting/revitalisering van de terreinen wordt meer groen gebruikt.
48. Concentratie van agrarische bedrijfsvoering op of nabij industrieterreinen of aparte agrarische bedrijfsterreinen wordt onderzocht, een en ander in overleg en overeenstemming met de provincie.
49. De gemeente heeft een bijdrage verleend aan Limburg Economic Development (LED 2020) en Brainport Zuid-Limburg. De effecten van die bijdrage worden jaarlijks gevolgd en geëvalueerd.

Programma 5: Gemeenschap

Openbare ruimte: Speeltuinen en speelvoorzieningen, beleid en beheer openbare ruimte (gemeentelijk grondeigendom, grond- en pachtzaken, wegen en straten, riolering, openbaar groen, begraafplaatsen)

(Im)materieel erfgoed: Monumenten, cultureel erfgoed.

Vitale kernen: Vastgoedbeleid op het gebied van wonen, volkshuisvesting, strategisch vastgoedbeheer en voorzieningen, vastgoedontwikkeling (centrumplan Eijsden, herontwikkeling kern Margraten, realisatie MFA Gronsveld), vastgoedbeheer (gemeentelijke accommodaties, gemeenschapsvoorzieningen, sportvoorzieningen (binnen en buiten)), bestemmingsplannen, grondexploitaties en grondbedrijf, milieubeleid.

Betere bereikbaarheid: Verkeer en vervoer, verkeersveiligheid, doelgroepenvervoer.

Vitale kernen

De vele kerkdorpen die Eijsden-Margraten rijk is en waarvan de meeste nog ingebed liggen in een prachtige groene omgeving, verdienen blijvende bescherming. Door deze kwalitatief hoogstaande dorpse structuur in het mooie landschap van Maasdal en Heuvelland onderscheiden wij ons immers van de stad en van verstedelijkte regio's. De gevolgen van de demografische ontwikkeling, enerzijds en de overheveling van zorgtaken naar de gemeenten maken het nodig keuzes te maken met betrekking tot voorzieningen en regie. Er zijn verschuivingen zichtbaar in beschikbaarheid en bereidheid tot inzet van burgers in de kernen. Niet elk kerkdorp kan nieuwe woningen krijgen en een compleet set van voorzieningen hebben.

De woningbouw is primair gericht op de lokale behoefte en daar waar mogelijk ook voor mensen van buiten als basis voor krachtige lokale gemeenschappen.

Gedacht wordt hierbij aan starters en jonge gezinnen, ook van buiten de gemeente, omdat Eijsden-Margraten ook voor hen die elders in Maastricht en Heuvelland werken een aantrekkelijke vestigingsplaats kan zijn. Verder voor ouderen, die specifieke wensen hebben, waaraan via aanpassing van eigen woningen en gerichte zorgwoningen kan worden voldaan. Dat gebeurt binnen de grenzen van de kernen. Het leefmilieu wordt daardoor versterkt en de gemeenschap is sterker. Buiten de kernen zal in vrijkomende agrarische gebouwen en stallen de mogelijkheid om nieuwe woonvormen te creëren moeten worden toegelaten. Dat alles overigens binnen de nota Ruimte en de provinciale streekplannen geboden mogelijkheden en via flexibele regelgeving, uniform en transparant.

Ten aanzien van de voorzieningen is het nodig duidelijkheid te verschaffen. Een richtinggevend kader op thema's is gewenst voor de voorzieningen in de vitale kernen, op basis waarvan in de komende periode de bevolking in de kernen zelf werken aan hun vitaliteit en zo nodig besluiten kunnen worden genomen over zowel de voorzieningen per kern, eventuele clustering en invulling van het begrip 'burgerkracht'. Vitaliteit blijkt niet alleen uit het aantal voorzieningen in een kern, maar vooral ook uit gemeenschapszin, sociale cohesie, initiatieven vanuit de bevolking om ontwikkelingen te entameren en om problemen op te lossen, zoals leegstand onroerend goed, beëindiging van bedrijven en initiatieven te ondersteunen op het terrein van de landbouw, zorg en dergelijke. Leefbaarheid is daarbij een sleutelwoord (zie onder thema 3).

De vitaliteit van de kernen wordt bepaald door de mate waarin er samenhang is binnen de in de kern aanwezige gemeenschap. Gemeenschapszin, goed nabuurschap en zorg voor elkaar zijn daarbij essentiële kenmerken.

Zo grijpen de speerpunten op het vlak van volkshuisvesting en de revitalisering van vitale kernen in elkaar. De coalitievormende partijen hebben de overtuiging dat door een gezamenlijke inspanning van bewoners, maatschappelijke organisaties en de gemeenten slimme keuzes kunnen worden gemaakt en nieuwe impulsen kunnen worden gegeven die de uitdagingen die voor ons liggen kunnen realiseren.

Actiepunten zijn:

50. Passende woonruimte dient gezocht te worden in de bestaande woningvoorraad.
51. Via planvorming en vergunningenbeleid wordt doorstroming op de woningmarkt (huur en koop) bevorderd.
52. Het woningbouwbeleid is gericht op de doelgroepen starters en jonge gezinnen uit gemeente en regio en is afgestemd op betaalbare woningen en voorzieningen, toekomstgericht en toegankelijk.
53. Ruimte wordt gegeven aan de ontwikkeling van het UMON- terrein in Eijsden .
54. Daar waar de agrarische bedrijfsvoering uiteindelijk moet leiden tot herbestemming van agrarische bedrijven is ook wonen en zorg een mogelijke bestemming.
55. Bewaken functioneel (bedrijfsgebonden) grondgebruik en adequate kwalitatieve herbestemming.
56. Poelveld in Eijsden en Heiligerweg in Margraten worden afgebouwd c.q. gerealiseerd.
57. In alle andere kernen worden alleen nog de huidige vastgestelde uitbreidingsplannen ontwikkeld.
58. Ouderen dienen zo lang zij dat wensen en kunnen de mogelijkheid te houden om in hun eigen woning en kern te kunnen blijven wonen; de verschillende mogelijkheden tot aanpassing van woningen worden geïnventariseerd.
59. Voorzieningen in de dorpskernen, zo dicht mogelijk bij de bewoners en aansluitend bij de lokale behoeften, waarbij primair wordt gedacht aan basisvoorzieningen en culturele ontmoetingslokaliteiten. Als principe geldt: bereikbaarheid is belangrijker dan nabijheid.
60. Op 't Veldje in Eijsden komt voor 2016 een kwalitatieve parkeervoorziening ter ontlasting van de parkeerdruk in het centrum als onderdeel van de ontwikkeling Op 't Veldje. Wij betalen maximaal de helft van deze investering.
61. Het Centrumplan Margraten wordt afgewikkeld in overleg met de betrokkenen. Een maximale extra investering van € 100.000,00 is daarvoor voorzien.
62. Met de laatste fase van het Centrumplan Eijsden wordt gestart in de eerste helft van 2014 nu 75% van het volume zo snel is uitgegeven. Tot en met 2018 wordt jaarlijks maximaal € 200.000,00 in de realisatie van het plan worden gestopt.

Leefbaarheid/verenigingen/vrijwilligers

Leefbaarheid is een containerbegrip, waaronder zowel de inrichting van de kernen, gemeenschapszin en sociale cohesie vallen. Dit totaal van wat mensen doen zeggen dat het goed wonen, werken en leven is in een dorp of gemeenschap is de basis en drijfveer van het Heuvelland en Eijsden-Margraten. Verenigingen, ons cultureel erfgoed in de vorm van tradities, gebruiken en zichtbare relictten uit ons verleden, de inrichting van de kernen, het voorzieningenniveau en samen-leven van nu, gemeenschapszin zijn de zichtbare uitingen daarvan. Zo maken jong en oud samen de samenleving. De vele en verscheidene verenigingen spelen in dit geheel een essentiële rol. Zij bepalen de sfeer in de verschillende kernen en laten de betrokkenheid van de inwoners zien. Zij vormen de sociale smeerolie van de kernen. Prioriteit is dat de teruglopende belangstelling voor kaderfuncties moet worden gekeerd omdat vitale verenigingen essentieel zijn voor de sociale cohesie in de kernen. De gemeente faciliteert de verenigingen op dit punt.

Solidariteit met hen die er alleen voor staan is een essentieel onderdeel van gemeenschapszin. Met name in de preventieve fase van zorg voor ouderen moet er bijzonder aandacht zijn voor sociaal isolement en armoede. Het armoedebeleid wordt voortgezet.

Actiepunten zijn:

63. Vrijwilligers en mantelzorgers worden ondersteund omdat zij een belangrijke rol vervullen in de gemeenschap en vanwege hun hulp aan burgers, die dat nodig hebben. Over de rol van vrijwilligers en mantelzorgers op dit vlak van gemeenschapsopbouw en in de ouderen-, gehandicapten-, en jongerenzorg zal een beleidsnotitie worden aangeboden en besproken in de raad, waarin ons beleid dat gericht is op evenwichtige inzet en ondersteuning/ balans, wordt uiteengezet.
64. Naast de ondersteuning en stimulering van verenigingen heeft de gemeente ook aandacht voor individuele burgers met betrekking tot de veelzijdige wijze waarop zij hun bijdrage leveren aan gemeenschap en cultuur, waarbij ook de ongeorganiseerde jeugd een plaats heeft.
65. Het subsidiebeleid wordt herijkt. Deze herijking heeft geen bezuinigingsoogmerk, omdat het belang van verenigingen voor onze gemeenschap onverkort wordt onderschreven. Oogmerk is het beleid te evalueren en de criteria voor subsidietoekenning tegen het licht te houden en te relateren aan doel en noodzaak. Daarbij is uitgangspunt dat subsidie vooral een investering is in vereniging, mensen en gemeenschap en minder wordt gezien als een kostenpost. Resultaat moet zijn een verdieping van het beleid en – waar nodig – een aanpassingen en ondersteunen van nieuwe initiatieven.
66. Avontuurlijke en goed onderhouden speelvoorzieningen voor kinderen zijn nodig in alle kernen. Waar dat aan de orde is worden bestaande voorzieningen verwijderd of gerevitaliseerd.
67. Organisatie van culturele dorpsactiviteiten worden van harte gefaciliteerd.
68. Geen overbodige en bureaucratische regels voor verenigingen en vrijwilligers.
69. De gemeente initieert de onderlinge contacten van vereniging en bevordert zo de uitwisseling van kennis en ervaringen. Deskundigheid wordt door de gemeente bevorderd door voorlichting en instructie.
70. De vastgestelde bouwstenennotitie Kunst & Cultuur wordt ambitieus opgepakt en verder uitgewerkt.

Sport(voorzieningen)

Op basis van de in de startnotitie accommodatiebeleid vastgestelde uitgangspunten wordt een projectplan opgesteld om te komen tot een integrale visie op beheer en leegstand van accommodaties. Het doel is het op elkaar afstemmen van vraag en aanbod naar maatschappelijke accommodaties, waarbij de toekomstige ontwikkelingen (o.a. krimp, vergrijzing en decentralisatie) in acht worden genomen.

Verder is er aandacht voor het privatiseren van de sportaccommodaties; met de verenigingen is hieromtrent overleg opgestart. Het is de bedoeling met een pilot te starten.

Onderzocht wordt voorts de mogelijkheid om een onderhoudsfonds voor de jeugd- en jongerenverenigingen naar het voorbeeld van de gemeenschapshuizen in het leven te roepen.

Actiepunten zijn:

71. Behoud van zwembad De Treffer in de kern Eijsden met maximaal een jaarlijkse bijdrage van € 200.000,00 conform de huidige huurovereenkomst.
72. Verantwoord privatiseren van de accommodaties van verenigingen die zelf hun accommodatie willen gaan beheren.

Openbare ruimte

De openbare ruimte is het visitekaartje van de gemeente. De inrichting ervan behoort in harmonie te zijn met de landschappelijke omgeving. Veel groen in de openbare ruimte behoort daarbij, zowel in de kernen als de bedrijventerreinen.

De gemeente en de burger zijn daar gezamenlijk verantwoordelijk voor. Goed onderhouden, groen, verzorgd en functioneel voor de gemeenschappen zijn basiscriteria. Het bestaande areaal van wegen is voornamelijk de basis voor het onderhoudsplan van de gemeente.

Actiepunten zijn:

73. Aandacht voor en tegengaan van verloedering van openbare ruimte en leegstaande panden, waaronder bijv. het beeldbepalend klooster in Rijckholt.
74. Meer vergroenen van kernen en bedrijfsterranen, samen met de ondernemers.

Cultureel erfgoed

De gemeente Eijsden-Margraten is rijk aan monumenten, dorpsgezichten, karakteristieke **objecten** en staat bol van tradities, gebruiken en folkloristische uitingen.

In totaal zijn er 395 rijksmonumenten waaronder kerken, kastelen, beschermde buitenplaatsen, molens en voormalige kloosters zoals het Ursulinencomplex in Eijsden en het kloostercomplex Hoogcruts en woningen. De veelheid en veelzijdigheid van culturele en natuurlijke overblijfselen en aanwezige gebouwen, kerken, kastelen, grubben, graften en boomgaarden maken dit gebied zo bijzonder en aantrekkelijk.

Het culturele erfgoed en de cultuurbeleving in onze gemeente leeft op omdat er een klimaat groeiende is dat dit erfgoed er is voor en van ons allen. **De door de raad vastgestelde bouwstenennotitie vastgesteld door de raad op 13 december 2013, is een belangrijk vertrekpunt om het rijk geschakeerd culturele leven in al zijn verscheidenheid verder vorm te geven, zowel op het gebied van muziek, beeldende kunst, podiumkunsten en literatuur.**

De gemeente spant zich in om deze rijksmonumenten te behouden en te conserveren, maar zorgt er tegelijkertijd voor dat de monumenten een zinvolle bestemming behouden of krijgen en hanteert in dat verband een soepel beleid. Het bewaren en activeren van het immaterieel erfgoed wordt door de gemeente ondersteund door een soepel vergunningenbeleid (eventuele meerjarige vergunningen), het ruim baan geven aan initiatieven vanuit de gemeenschap en het promoten van dit erfgoed.

Een erfgoedverordening wordt voorbereid en aan de raad ter vaststelling voorgelegd met als doel gebouwen een beschermende status te geven, waardoor voor de eigenaren de mogelijkheid bestaat subsidies te verkrijgen van andere overheden en van met bescherming van monumentale gebouwen en gebruiken actieve instellingen. De gemeente wil hiermee uitstralen dat aandacht voor het cultureel erfgoed meer is dan alleen een kwestie van geldelijke ondersteuning.

Actiepunten zijn:

75. Deelname aan provinciale en gemeentelijke projecten met betrekking tot cultureel erfgoed.
76. Mede organisatie van een monumentendag en aanvulling van zo'n dag met uitingen van ons immaterieel erfgoed.
77. Invulling van de openbare ruimte in de beschermde dorpskernen krijgt extra aandacht.
78. Koppeling van het cultureel erfgoed aan projecten op het gebied van toerisme en cultuur.
79. De rijkheid aan groot en klein cultureel erfgoed in onze gemeente, wordt prominent onder de aandacht gebracht. Daar liggen ook kansen voor ondernemingen die kleinschalige projecten opzetten (kruisen, kapellen, (historische) verenigingen, begraafplaatsen, etc.).
80. Onze historische verenigingen (o.a. Heemkunde) worden gestimuleerd om de rijkheid van onze cultuur via projecten uit te dragen en de jeugd erbij te betrekken.
81. Realisatie van het Memorial Centre bij Amerikaanse Erebegraafplaats onderzoeken.
82. Behoud typische beplanting als hoogstamboomgaarden, bomen en struweel.

Bereikbaarheid/Mobiliteit

Het is in het belang van alle inwoners en bezoekers van de gemeente Eijsden-Margraten dat alle kernen onderling en naar buiten toe goed bereikbaar zijn. Dat houdt mensen mobiel en straalt grote gastvrijheid uit. Samenwerking is daarbij noodzakelijk, omdat mobiliteit het niveau van de gemeente overstijgt.

Een goed openbaar vervoer dat de kerndorpen optimaal bereikbaar maakt is van essentieel belang voor het functioneren van het Heuvelland en wordt door de inwoners van hogere waarde geschat dan het behouden van een compleet voorzieningenpakket in iedere kern.

Een accent ligt daarbij op jongeren die elders onderwijs volgen en ouderen. **De provinciale vervoersvisie wordt onderschreven waar zij beoogt onnodig vervoer (rondrijden van lege bussen) te bestrijden door aanpassingen. De verandering van beleid van aanbod- naar vraaggestuurd wordt onderschreven, omdat daardoor meer openbaar vervoer wordt aangeboden waar dat nodig is en minder waar dat verantwoord kan. Het openbaar vervoer in de kleine kernen wordt daardoor geoptimaliseerd en daarop is ons beleid gericht.**

Los van de OV-concessie die op dit moment in procedure is, is voor de gemeente Eijsden-Margraten van belang :

- I. De verbindingen van Maastricht- Eijsden - Luik.
- II. De verbinding van Maastricht – Noorbeek – Gulpen-Wittem.
- III. De verbinding Maastricht-Vaals - Aken.

Verder zijn kruisverbindingen zoals die tussen Eijsden en Margraten via de buurtbus essentieel. Het doelgroepenvervoer op verzoek completeert de voorzieningen om tot de gewenste integraliteit te komen. De gemeente zal op basis van die doelstellingen – eventueel via de provincie – de initiatieven nemen die tot die optimalisering leiden, waaronder vervoer op maat in de vorm van een collectief vraagafhankelijk vervoersysteem. Ook voor de bereikbaarheid van Eijsden-Margraten voor toeristen is een dergelijk openbaar vervoer van essentieel belang. Daarnaast is veilig verkeer een belangrijk item. Veilig verkeer, waaronder maximum snelheden en geluidsoverlast zijn daarbij centrale thema's. In verblijfsgebieden wordt de verkeerssnelheid beperkt.

De gemeente voert een integraal parkeerbeleid. Onderzocht gaat worden of die invulling wellicht gecompleteerd moet worden met P&R. Het parkeerbeleid zal niet alleen het wonen maar ook recreatie en toerisme en bedrijven moeten ondersteunen. Dat alles moet gebeuren met respect voor de omgeving in de kernen en in de groene omgeving.

Actiepunten zijn:

83. Wij zetten in op het behoud van het openbaar vervoersnet en behoud van het treinstation in Eijsden.
84. Komen tot andere verkeersremmers dan de huidige drempels.
85. School-thuis routes voor schoolgaande jeugd worden veilig ingericht.

Programma 6: Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering: ICT, Facilitaire zaken, financiën, personeel en organisatie, algemene zaken en juridische zaken, belastingen, aanbestedingsbeleid, shared service centers, duurzaam

Duurzaamheid

De noodzaak om duurzamer om te gaan met grondstoffen en milieu wordt groter. Via milieubeleid, vergunningverlening en stimulering van duurzaam ondernemen draagt de gemeente bij aan deze duurzaamheidsdoelstelling.

Actiepunten zijn:

86. Er komt een stimulerings- en subsidieregeling van jaarlijks maximaal € 100.000,- voor lokale duurzaamheidsprojecten bij particulieren.
87. Tariefdifferentiatie in de rioolheffing, waardoor de burger naar rato van de hoeveel geloosd water betaalt.
88. Kwalitatief beheer van de openbare ruimte door regulering aanplakken (pilot aanplakzuil).
89. Leges hondenbelasting worden mede aangewend voor inrichting losloopegebieden en poepbakken voor honden.
90. De kosten van energie kunnen worden beperkt door gebruik te maken zonne-energie en biomassa. De gemeente vervult op milieugebied in het algemeen en op dit punt een voorbeeldfunctie.
91. Coöperatieve vormen van kleinschalige energieopwekking in wijken of rondom agrarische bedrijven worden door de gemeente gestimuleerd.
92. Bij vervanging en vernieuwing wordt LED verlichting als straatverlichting gebruikt met respect voor de karakteristiek van de omgeving.
93. Financiering relevante projecten, zoals duurzaamheidsprojecten via crowd funding.
94. De inzameling van bruikbaar afval en hergebruik van water, ook regenwater en zaken als het composteren en verkorten van kringlopen en hergebruik van reststoffen zijn zaken die vanuit de gemeente in gang gezet moeten worden.

Financiën

Komende periode staat in het teken van bezuiniging: kortingen op gemeentefonds en decentralisatie van taken met beperkte budgetoverheveling. De meerjarenbegroting 2013, waarin een meerjarig gezond en solide beleid is verwerkt, is daarbij uitgangspunt. De daarin opgenomen ombuigingen zijn uitgangspunt bij de concretisering van het beleid en bij de uitvoering van de actiepunten. De organisatie wordt opgedragen om de vinger aan de pols te houden en tijdig het bestuur te informeren via periodieke rapportages. De mandaatregelingen worden daarop aangepast.

Uitgangspunten zijn:

- geen onnodige belastingverhoging, exclusief inflatiecorrectie;
- toepassing profijtbeginsel;
- toepassing beginsel 'de vervuiler betaalt';
- nieuw voor oud (nieuwe maatregelen die geld kosten moeten van dekking worden voorzien).

Actiepunten zijn:

95. Benchmark onderzoek om inzicht te krijgen in de uitgaven per taakgebied.
96. Verlaging kosten overheid via samenwerking met andere overheden, zoals verwoord bij dienstverlening.
97. Belastingverhoging wordt alleen besproken als de noodzaak daartoe aanwezig is.
98. Via versterking van de ambtelijke organisatie wordt de afhankelijkheid van externe bureaus verminderd en kostenreductie gerealiseerd.

Op basis van vorenstaande uitgangspunten zal de tekst van dit programma op 22 april 2014 door de raad in handen worden gesteld van Burgemeester en wethouders met de opdracht het programma door te rekenen, op basis daarvan het programma te vertalen in een vierjarenplan en – indien nodig – voorzien van voorstellen inzake prioritering en dekking.

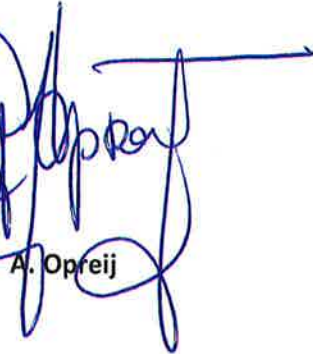
Bespreking in de raad is voorzien begin juli 2014. Elk jaar zal bij gelegenheid van het aanbieden van de gemeentebegroting de uitvoering van het programma worden geëvalueerd en zo nodig vanwege veranderende omstandigheden dan wel nu niet te voorzien ontwikkelingen worden bijgesteld. Dit coalitieprogramma is daarbij geen keurslijf, maar richtinggevend kader.

Het coalitieprogramma wordt aangeboden en onderschreven door de volgende personen,

CDA

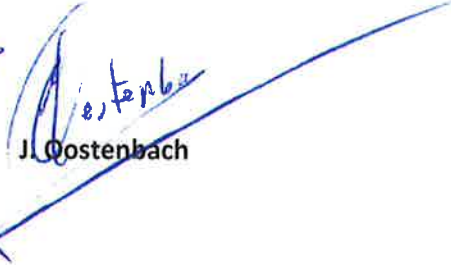

J. Custers

G. Jacobs

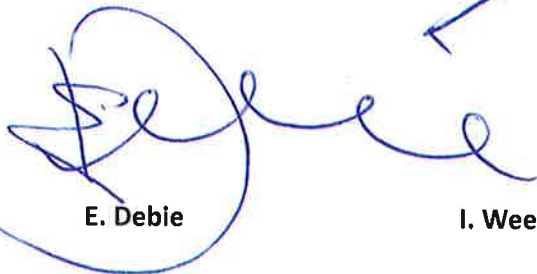

A. Opreij

R. Ritzen

P. Hendriks

J. Oostenbach

F. van de Weerd

E. Debie

I. Weerts-Drummen

R. Mourmans

G. Frantzen

PGE-M

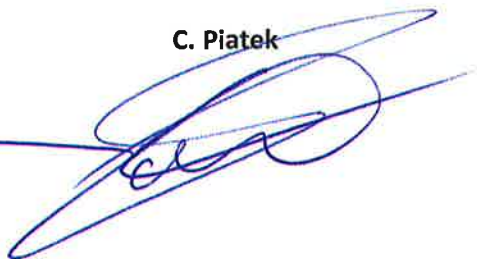
J. Willems

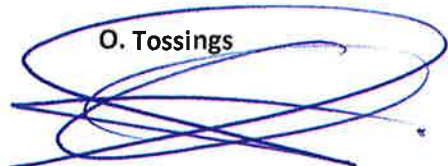
R. Thimister

C. Piatek

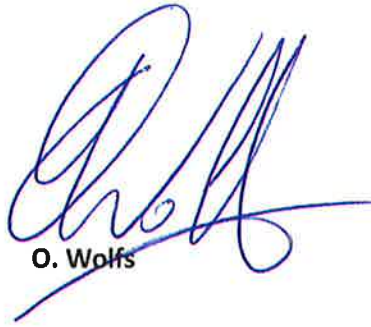

O. Tossings

PvdA

J. Bisscheroux

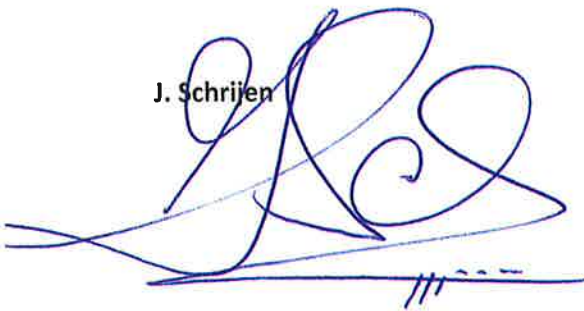

O. Wolfs

C. Vissers-Martens

J. Schrijen

Eijsden-Margraten, 22 april 2014